

Sammanfattning av miljö kvalitetsnormer

En miljö kvalitetsnorm (MKN) är ett juridiskt bindande kvalitetskrav som ofta används som ett mått på högsta tillåtna halt av ett förorenande ämne eller högsta tillåtna nivå av en störning. MKN används på liknande sätt inom vattenförvaltningen som ett krav på den miljö kvaliteten som ska uppnås i distriktets vattenförekomster. För ytvatten bestämmer normerna vilken kvalitet biologiska, kemisk-fysikaliska, hydromorfologiska och kemiska kvalitetsfaktorer ska ha i vattenförekomsten vid en viss tidpunkt. Normerna för ytvatten består av krav på kemisk status samt ekologisk status/potential. För grundvatten anges normerna som krav på kemisk status och kvantitativ status.

I miljö kvalitetsnormen kan även ingå någon typ av undantag (tidsfrist eller mindre strängt krav). Det förekommer även särskilda krav för skyddade områden och för alla vattenförekomster gäller dessutom det s.k. icke-försämringskravet, dvs. statusen får inte försämrast.

Miljö kvalitetsnormerna baseras på den status en vattenförekomst har fått i statusklassificeringen. De vattenförekomster som har bedömts ha hög status ska ha samma värde på miljö kvalitetsnormen. Övriga vattenförekomster, utom för de där det beslutas om undantag, ska ha god status eller god potential som miljö kvalitetsnorm.

Det är vattenmyndigheten som beslutar om miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsterna inom vattendistriktet. Normerna kan omprövas när ny kunskap motiverar en omprövning, eller åtminstone vart sjätte år i samband med revision av miljö kvalitetsnormerna.

Miljö kvalitetsnormer i Norra Östersjöns vattendistrikt

Kartläggningen av distriktet visar att 850 av 1120 ytvattenförekomster har en ekologisk status/potential som är klassificerad som sämre än god och att 184 av 1120 ytvattenförekomster har en kemisk status sämre än god. Dessa vattenförekomster riskerar därmed att inte nå målet om god kemisk och ekologisk status/potential 2015. Kartläggningen visar även att 11 av 536 grundvattenförekomster har otillfredsställande kemisk status och därmed riskerar att inte uppnå god kemisk status 2015.

Vattenmyndigheten har utgått från statusklassificeringarna vid fastställandet av miljö kvalitetsnormerna, vilket bland annat har utmynnat i att många vattenförekomster har fått en miljö kvalitetsnorm med undantag, oftast i form av tidsfrist, från att uppnå målet om god status/potential till 2015. Vattenmyndigheten har dock bedömt att det i de flesta fall är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att på sikt uppnå god status i vattenförekomsterna. Ett stort antal åtgärder behöver dock vidtas för att miljö kvalitetsnormerna ska uppnås. Det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att vidta dessa åtgärder. Åtgärdsprogrammet för distriktet behandlar de åtgärder som vattenmyndigheten

anser behöver genomföras för att miljökvalitetsnormerna ska uppnås samt redogör för vilka myndigheter som är berörda.

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har beslutat att fastställa miljökvalitetsnormer för vattenförekomsterna, enligt 5 kap 1 § miljöbalken och 4 kap 1 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (VFF). Beslut om undantag och avvikelser samt konstgjorda eller kraftigt modifierade ytvattenförekomster har skett enligt 4 kap. 3 § och 4 kap 9-11 §§ VFF.

Av beslutet framgår att tillståndet i vattenförekomsterna inte får försämras. Av beslutet framgår också vilka ytvattenförekomster som ska uppnå hög eller god ekologisk status, god ekologisk potential och god kemisk status och för vilka ytvattenförekomster eller ämnen som undantag har medgivits för. Av beslutet framgår även vilka grundvattenförekomster som ska uppnå god kvantitativ status och god kemisk status och för vilka grundvattenförekomster eller ämnen som undantag har medgivits för. Vattenmyndigheten har beslutat om miljökvalitetsnormer för kemiska parametrar och värden som grund för kemisk status.

I Tabell 25 och Tabell 26 visas sammanställningar över de miljökvalitetsnormer som har fastställts för ytvattenförekomster och grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt. De miljökvalitetsnormer som har fastställts är:

Vattenstatusen får inte försämras

Detta är en miljökvalitetsnorm som gäller för samtliga vattenförekomster (både yt- och grundvatten), oavsett vilken eller vilka miljökvalitetsnormer som i övrigt fastställs för respektive vattenförekomst. Normen innebär att statusen i en vattenförekomst inte får försämras i förhållande till nuvarande status.

Ytvatten – hög ekologisk status 2015

För de ytvattenförekomster som har klassificerats till hög status har miljökvalitetsnormen fastställts till hög ekologisk status 2015.

Ytvatten – god ekologisk status 2015

För de ytvattenförekomster som har klassificerats till god status har miljökvalitetsnormen fastställts till god ekologisk status 2015.

Ytvatten – god ekologisk status 2021

För de ytvattenförekomster som har klassificerats till sämre än god status har miljökvalitetsnormen i de flesta fall fastställts till god ekologisk status med ett tidsundantag till 2021. I de fall där normen inte satts till god ekologisk status 2021 har normen satts till måttlig ekologisk status 2015 med anledning av bevarandemål för Natura 2000 områden eller arter (se nedan).

Måttlig ekologisk status 2015

För några ytvattenförekomster där det är motiverat utifrån bevarandemål kopplade till gynnsam bevarandestatus för Natura 2000-områden eller arter, har normen fastställts till måttlig ekologisk status.

Ytvatten – god ekologisk potential 2015

För två kraftigt modifierade vattenförekomster har miljö kvalitetsnormen fastställts till god ekologisk potential 2015. De kraftigt modifierade vattenförekomsterna har påverkats fysiskt genom dammanläggningar för produktion av vattenkraft men har trots det bedömts ha god potential.

Ytvatten – god ekologisk potential 2021

För flera kraftigt modifierade vattenförekomster har miljö kvalitetsnormen fastställts till god ekologisk potential med tidsfrist till 2021. De kraftigt modifierade vattenförekomsterna har påverkats fysiskt genom dammanläggningar för produktion av vattenkraft.

Ytvatten – måttlig ekologisk potential 2015

För kraftigt modifierade och konstgjorda vattenförekomster har miljö kvalitetsnormen fastställts till måttlig ekologisk potential på grund av den påverkan hamnverksamhet och kanaler har på vattenförekomsterna.

Ytvatten – kemiska parametrar och värden

De ämnen och värden som ingår i EU:s direktiv om prioriterade ämnen, DIREKTIV 2008/105/EG, har fastställts som miljö kvalitetsnormer. De 33 prioriterade ämnena eller ämnesgrupperna och värdena utgör grunden för klassificering av kemisk status. Vattenmyndigheten har även fastställt halter i biota som miljö kvalitetsnorm för tre parametrar; kvicksilver och kvicksilverföreningar, hexaklorbensen och hexaklorbutadien. Miljö kvalitetsnormen för kvicksilver och kvicksilverföreningar har anpassats till svenska förhållanden, dvs. med ett 10 gånger högre bakgrundsvärde jämfört med centrala Europa.

Ytvatten – god kemisk status 2015

Miljö kvalitetsnormen har fastställts till god kemisk status 2015 för alla ytvattenförekomster där statusen klassificerats till god kemisk status.

Ytvatten – god kemisk status 2021

Miljö kvalitetsnormen har fastställts till god kemisk status med tidsfrist till 2021 för alla ytvattenförekomster där ett eller flera ämnen medfört att god kemisk status inte uppnås. Detta gäller dock inte för de vattenförekomster som enbart har problem med kvicksilver (se nedan).

Ytvatten – god kemisk status 2015 med mindre strängt kvalitetskrav för parameter

För ytvattenförekomster där god kemisk status inte uppnås på grund av kvicksilver och kvicksilverföreningar i biota har miljö kvalitetsnormen fastställts

Datum
2008-12-22Dnr
537-13763-08

till god kemisk status 2015 men med mindre strängt kvalitetskrav för kvicksilver och kvicksilverföreningar i biota.

Grundvatten - kemiska parametrar och värden

Vattenmyndigheten har fastställt miljökvalitetsnormer för parametrar och värden som inte får överskridas i vattenförekomsterna samt för värden som innebär att åtgärder ska genomföras för att vända en uppåtgående halttrend. Parametrarna och värdena utgör grunden för klassificering av kemisk grundvattenstatus.

Grundvatten – god kemisk status 2015

Miljökvalitetsnormen har fastställts till god kemisk status 2015 för alla grundvattenförekomster där den kemiska grundvattenstatusen har klassificerats till god kemisk status.

Grundvatten – god kemisk status 2021

Miljökvalitetsnormen har fastställts till god kemisk status med tidsfrist till 2021 för de grundvattenförekomster där den kemiska grundvattenstatusen har klassificerats till otillfredsställande kemisk status.

Grundvatten - kvantitativ status 2015

Miljökvalitetsnormen har fastställts till god kvantitativ status för alla grundvattenförekomster.

Tabell 25. Sammanställning över miljökvalitetsnormer för ytvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Miljökvalitetsnorm	Sjöar	Vattendrag	Övergångs- vatten	Kustvatten	Summa
MKN för ekologisk status					
Hög ekologisk status 2015	3	0	0	0	3
God ekologisk status 2015	91	167	0	7	265
God ekologisk status 2021	243	407	16	128	794
Måttlig ekologisk status	1	2	0	0	3
MKN för ekologisk potential					
God ekologisk potential 2015	0	2	0	0	2
God ekologisk potential 2021	0	50	0	0	50
Måttlig ekologisk potential	2	2	3	5	12
MKN för kemisk status					
God kemisk status	199	604	17	129	949
God kemisk status 2021	5	13	2	11	31
God kemisk status med mindre strängt kvalitetskrav för parameter	136	13	0	0	149

Tabell 26. Sammanställning över miljö kvalitetsnormer för grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Miljö kvalitetsnorm	Grundvatten
MKN för kemisk status	
God kemisk status 2015	525
God kemisk status 2021	11
MKN för kvantitativ status	
God kvantitativ status	536

Särskilda krav för skyddade områden

Vattenmyndigheten har fastställt kvalitetskrav för skyddade områden, vilka utgörs av områden som baseras på andra EG-direktiv än ramdirektivet för vatten. Miljö kvalitetsnormerna för skyddade områden ska fastställas så att alla normer och mål uppfylls, dvs. både de kvalitetskrav som följer av direktiven för skyddade områden och de kvalitetskrav som följer av vattenförvaltningsförordningen. Vid konflikt mellan de olika kvalitetskrav som finns i normerna och i målen för de skyddade områdena ska det strängaste kravet gälla enligt 4 kap. 7 § vattenförvaltningsförordningen. En sammanställning över vattenförekomster i distriktet som berörs av skyddade områden visas i Tabell 27.

Dricksvatten

Vattenförekomster som används för uttag, eller avses användas för framtida uttag, av mer än 10 m³ per dag i snitt eller som förser fler än 50 personer med dricksvatten ska skyddas för att garantera tillgången på vatten av god kvalitet. Förutom kvalitetskraven för kemisk och kvantitativ status finns kvalitetskrav i SLVFS 2001:30.

Tillfredsställande badvattenkvalitet

För alla ytvattenförekomster som helt eller delvis utgör badvatten enligt badvattenförordningen (2008:218) har Vattenmyndigheten fastställt kravet att badvattnet i vattenförekomsten senast den 22 december 2015 ska ha Tillfredsställande kvalitet. Det innebär att den del av vattenförekomsten som av kommunen har förklarats som badvatten ska uppnå tillfredsställande kvalitet i enlighet med 7 § badvattenförordningen och de specificerade kraven på badvattenkvalitet i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om badvatten (NFS 2008:8).

Gynnsam bevarandestatus

För vattenförekomster som helt eller delvis ingår i s.k. Natura 2000-områden enligt 7 kap 27 § miljöbalken har Vattenmyndigheten beslutat att Gynnsam

bevarandestatus ska uppnås. I de fall där det finns olika mål mellan kraven för att uppnå gynnsam bevarandestatus för ett Natura 2000-område och för att uppnå god ekologisk status eller potential i en vattenförekomst, ska de krav som gäller för att uppnå gynnsam bevarandestatus ha företräde.

Fiskvatten

Kvalitetskrav enligt Fisk- och musselvattenförordningen berör vattenförekomster i distriktet. Gränsvärden ska inte överskridas/underskridas för berörda fiskvatten.

Tabell 27. Sammanställning över skyddade områden i Norra Östersjöns vattendistrikt.

	Antal vattenförekomster				
	Sjöar	Vattendrag	Övergångs- vatten	Kustvatten	Grundvatten
Dricksvattenförekomster	29	0	0	-	166
Områden för skydd av livsmiljöer och arter (Art- och habitatdirektivet)	33	69	0	47	41
Områden för skydd av livsmiljöer och arter (Fågeldirektivet)	22	35	-	27	-
Fiskvatten	8	1	-	-	-
Musselvatten					
Badvatten	28	1	4	16	-
Områden känsliga för utsläpp av näringsämnen (nitratdirektivet)	120	263	14	81	354
Områden känsliga för utsläpp av näringsämnen (avloppsvatten - kväve)	0	0	17	124	-
Områden känsliga för utsläpp av näringsämnen (avloppsvatten - fosfor)	338	629	18	135	536